

Rådmannens svar på diagnosesetting i 2013/2014 og kontrollutvalgets vurderinger.

Dokumenter:

- Svar fra rådmannen og rådgiver 19.10.18
- Uttalelser i fra tidligere ansatte, U.off Ofl. 13.1, jf fvl 13.1

Kontrollutvalget ba i forbindelse med sak 30/18 om svar på tre spørsmål i fra Rådmannen i Tolga. Kontrollutvalget har mottatt svar og etterspurt dokumentasjon.

Sammendrag:

- Tolga kommune er i søkelyset med bakgrunn i vergemålsordningen og diagnosesetting av psykisk utviklingshemma. Vergemålsordningen forvaltes av Fylkesmannen og kontrollutvalget gjør ingen vurderinger av dette. Tolga kommune og brødrene /familien har samarbeida tett i over 30 år gjennom mange tiltak.
- Regjeringen har bedt Fylkesmannen i Hordaland om å granske alle sider av Tolga-saken. Tre instanser skal samarbeide om den granskningen: Helsetilsynet, Sivilrettsforvaltningen, og Fylkesmannen, som koordinerer samarbeidet.
- Ordfører i Tolga kommune ber i sak 65/18 om at det gjennomføres en ny forvaltningsrevisjon for tjenesten for funksjonshemmede og dette skal kontrollutvalget lage en plan for.
- Kontrollutvalget har stilt 3 spørsmål til rådmannen og konkluderer slik:
  1. *Kontrollutvalget leser at Tolga kommune ved kommunelegen har hatt samarbeid med spesialisthelsetjenesten i 2013/2014 i forbindelse med diagnostisering av psykisk utviklingshemmet. Kontrollutvalget har hverken myndighet eller medisinsk faglig kompetanse til å vurdere om dette er tilstrekkelig og tar utgangspunkt i at diagnostisering av psykisk utviklingshemmet vil bli grundig undersøkt av uholdte; ekstern gransking av Fylkesmannen i Hordaland.*
  2. *Tolga kommune har 7 personer med psykisk utviklingshemming i 2018. Av de personer som omtales i VG viser opplysninger fra revisor at ingen av brødrene er en del av den påpekte økning fra 5-10 i 2014.*
  3. *Kontrollutvalget ber rådmannen skriftliggjøre rutinene for ordningen beskrevet i Rundskriv IS-3/2018) i kommunenes internkontrollsystem(COMPILO) til neste kontrollutvalgsmøte.*

Revisor må skriftliggjøre dokumentasjonskravene til Altinn skjemaet som skal sendes inn til Helsedirektoratet innen den 15.04 hvert år.

Kontrollutvalget påpeker at det er avgjørende for ordningen at diagnosene er riktig satt og viser til ekstern gransking av Fylkesmannen i Hordaland.
  4. *Kontrollutvalget ber rådmannen sette opp et samla regnskap for å dokumentere de totale utgiftene som er tilknyttet TFF ordningen for de fire siste årene.*

1. På hvilket grunnlag ble diagnosen for psykisk utviklingshemming satt i 2013/2014?

Svar fra rådmann:

«Interne vurderinger og uttalelser tilbake i tid 2013/2014 vil måtte innbefatte personer som ikke er i sine stillinger i dag. Å framskaffe informasjon tilbake i tid og hvilke vurderinger som lå til grunn for avgjørelser og beslutninger som ble gjort, anbefaler rådmannen gjøres grundig og av personer som er uhildet. Det samme gjelder kommunelegens rolle, samarbeid med spesialisthelsetjenesten og brukerne tilbake til 2013/2014.»

Kontrollutvalget har bedt rådmannen kontakte aktuelle personer om svar på dette spørsmålet, og de svarene er i egne vedlegg (U.off OfI. 13.1, jf fvl 13.1)

Kontrollutvalget har fått følgende informasjon:

- Det starta med Stortingsmelding 45: (2012-2013) Frihet og likhet og der det var en ny gjennomgang av levevilkårene for utviklingshemma.
- I henhold til Forvaltningsrevisjonen i 2013 (vedtatt i kommunestyret 12.12.2013) ble det igangsatt et arbeid i forhold til kartlegging av tjenester til gjeldende gruppe; psykisk utviklingshemma (PHU).
- Kommunelegen skulle lage rutiner for diagnostisering, kartlegge hvem som hadde PUH diagnose fra før og om noen hadde krav på tjenester som ikke var registrert.
- Sjefspsykolog Børge Holden hadde en kursdag i Tolga kommune i 2013 for kommunelege, ansatte i pleie og omsorg og administrasjon og veileda om diagnosesetting, vanskeligheter med dette og ulike testmetoder. Han fulgte opp med veiledning i ettertid.

Kontroll utvalgets vurdering:

Kontrollutvalget leser at Tolga kommune har hatt samarbeid med spesialisthelsetjenesten i 2013/2014 i forbindelse med diagnostisering av psykisk utviklingshemmet.

Kontrollutvalget har hverken myndighet eller medisinskfaglig kompetanse til å vurdere om dette er tilstrekkelig og tar utgangspunkt i at diagnostisering av psykisk utviklingshemmet vil bli undersøkt grundig av uhildete; ekstern gransking av Fylkesmannen i Hordaland.

Kontrollutvalget viser til Forvaltningsrevisjon R-06/2013 7.1.8 : Innsynsrett: Hovedregel er at part i saken har rett til innsyn i alle sakens dokumenter.

Kontrollutvalget viser til Rundskriv IS- 3/2018 og merker seg at vilkårene for utbetaling av tilskudd er vanskelig å forstå.

2. Er alle personene som fikk diagnosen psykisk utviklingshemma i 2013 det i dag også og hva er årsaken til eventuelle endringer?

Svar fra rådmannen:

Dette spørsmålet er upresist, fordi de som kommunen registrerer i ordningen 2013/2014 har fått sine diagnoser fastsatt på ulike tidspunkt i sine liv. Vedlagte liste viser at noen av disse faller ut av registreringen.

Av de personer som omtales i VG viser vår gjennomgang at de registrert før 2014, og er altså ikke en del av den påpekte økningen.

Tabell over psykisk utviklingshemma i Tolga kommune

Person	2012	2013	2014	2015/2016/2017	2018
A	X	X	X	X	X
B	X	X	X	X	X
C	X	X	X	X	Dør ila 2017
D	X	x	X	X	X
E	x	Flytter ila 2012			
F		x	X	X	Ikke vedtak om tjenester i 2018
G			X	X	X
H			X	X	X
I			X	Flytter ila 2014	
J			X	X	X
K			X	X	X
Totalt	5	5	10	9	7

Opplysninger innhentet i fra revisjonen:

Ingen av brødrene var en del av økningen fra 5 til 10 som skjedde pr 01.01.2014.

Forvaltningsrevisjon R 06-2013:

Revisjon har spesielt omtalt psykisk utviklingshemma. Vi konstaterer at kommunens håndtering fra 2007 har vært mangelfull. Tjenesten har blitt ytt, men ikke blitt behandlet slik lov og forskrifter forutsetter for denne brukergruppen. Kommunenes målsetting med at alle aktuelle brukere skal være registrert og ha fått riktig diagnose innen utgangen av 2013, virker for revisjonen å være realiserbart.

Kontrollutvalgets vurdering:

Kontrollutvalget tar til orientering tabellen. Vi viser til svar fra rådmann og registrerer at brødrene ikke er en del av økningen fra 2013-2014.

3. Hvilke kvalitetssikrings- og godkjenningsrutiner ligger til grunn for utbetalingsanmodningen til Helsedirektoratet; som godkjennes av rådmann og revisor? (2013 - 2018)

Svar fra rådmannen:

Vi tar utgangspunkt i rutinene beskrevet fra helsedirektoratet her:

<https://helsedirektoratet.no/publikasjoner/opplegg-for-registrering-av-antall-personer-med-psykisk-utviklingshemming-i-kommunene>

1. Rapporteringen er pr 0101 hvert år

Det skal forevises (pr papir) revisor i kommunen;

1. Gyldig vedtak om tjenester på personen (navn, f.nr) for gjeldende år og
2. Dokument fra lege hvor diagnose fremkommer.

Revisor kontrollerer dokumentet (diagnose, personalia) Her er det ulik dokumentasjon som har vært godtatt fra revisor; uttalelse, bekreftelse, notat, legeerklæring.

Ansatte i kommunen med rådmannens fullmakt og roller og tilgang i Altinn, registrerer det antallet som revisor har godkjent.

Revisor skriver en uttalelse og denne skal oppbevares for senere kontroll.

2. Det er ikke utarbeidet en egen skriftlig rutine for denne godkjenningsrutinen i Tolga kommune.

3. Det er ikke utarbeidet noen skriftlig rutine i forhold til å innhente nye oppdaterte medisinske opplysninger i forbindelse med denne registreringen.

4. Det er imidlertid årlig kontakt med fagleder TFF (Tjenesten for Funksjonshemmede) for å innhente utskrift av gyldige vedtak for tjenester gjeldende år når det skal rapporteres. Her fanger man opp om noen ikke lenger har vedtak om tjenester, har gått bort ved dødsfall eller flyttet.

Her ville man ha fanget opp om det skulle ha tilkommet tjenesten (TFF) nye medisinske opplysninger i form av endret diagnose fra fastlege eller annet på disse personene.

5. De psykisk utviklingshemmede i kommunen som vi har tjenester til, fungerer i sitt dagligliv, i aktivitet og i tilrettelagt arbeid på en slik måte at det ikke har vært stilt spørsmålstejn fra tjenesten om diagnosen stemmer eller ikke.

Man har ikke sett behovet for å innhente nye medisinske opplysninger for å stadfeste diagnosen på nytt. Tjenesten er behovsstyrt og ikke diagnosestyrt. Det betyr at det er flere personer i tjenesten(TFF) vi yter tjenester til som ikke har diagnosen psykisk utviklingshemming, men andre utfordringer i hverdagen og andre diagnoser (f.eks. ADHD, Asberger, Autismediagnoser, psykiske lidelser)

Kontrollutvalgets vurdering:

Kontrollutvalget ber rådmannen skriftliggjøre rutinene for denne ordningen i (Rundskriv IS-3/2018) i kommunenes internkontrollsystem(COMPILO) til neste kontrollutvalgsmøte.

Revisor må skriftliggjøre dokumentasjonskravene.

Kontrollutvalget viser til Forvaltningsrapport R06-2013 side 6 om «vedtaksfasen» og ber rådmannen følge opp punkt 4 i tråd med denne mal. (Enkeltvedtak skal være skriftlig, grunngis, vise begrunnelse, underretning om vedtak med klageadgang).

Kontrollutvalget påpeker at det er avgjørende for ordningen at diagnosene er riktig satt og viser til ekstern gransking.

Andre forhold:

Økonomi

Kontrollutvalget har sett på inntekter og utgifter for TFF i Tolga. Utgifter tilknyttet omsorgslønn, hjemmetjeneste, hjemmehjelp, boveiledning, ergoterapi, fysioterapi, TOS ASVO, administrative kostnader, tilrettelegging i andre sektorer som skole og barnehage, skysskostnader mm må inn i regnskap for å få fram et riktig kostnadsbilde.

Tilskuddet til psykisk utviklingshemma er fri midler.

Område 3891 TFF	Regnskap TFF	Regnskap Sektor samfunnsutvikling	Regnskap for sektor oppvekst og velferd		Tilskudd pr person	Tilskudd
2018	1.488.000			7	655.000	4 585 000
2017	2.234.000			9	620.000	5 580 000
2016	2.147.000			9	604.000	5.436 000
2015	1.938.000			9	589.000	5 301 000
2014	1.773.000			10	576.000	5 760 000
2013	1.484.000			5	555.000	2 775 000
	11.064.000	?	?			25. 253.000

Kontrollutvalgets vurdering:

Kontrollutvalget ber rådmannen sette opp et samla regnskap for å gi et riktig kostnadsbilde av tjenesten til psykisk utviklingshemma.

Forvaltningsrevisjon

Det vises til kommune-styresak 65/18 og ny forvaltningsrevisjon i Tolga kommune

Kontrollutvalget mener det er viktig å se på tjenesten TFF i sin helhet. Resultater av granskingen i regi av Fylkesmannen i Hordaland vil være et viktig grunnlag for forvaltningsrevisjonen, men noe kan skje parallelt.

Forvaltningsrevisjon bør også stille spørsmål om tiltakene over for de 7 brukerne, som er registret i dag, har fått kvalitative gode tjenester som har bidratt til likeverdige borgere. Les:

Tilrettelegging i barnehage, skole, arbeid og fritidsaktiviteter.

Tolga kommune har samhandlet med noen av brukerne i over 30 år og det bør derfor analyseres om tiltakene er tilfredsstillende. Hva har fungert? Hva har ikke fungert?

Rapporten bør også se på personer med kognitiv funksjonsnedsettelse som utløser særlige behov og som reiser noen problemstillinger som kan være felles for personer som har nedsatt funksjonshemming.

Regjeringens rapport om Psykisk utviklingshemmede i inntektssystemet

Agenda Kaupang og Oslo Economics har på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet utarbeidet rapporten Psykisk utviklingshemmede i inntektssystemet.

Rapportens kap. 6.7 Etske problemstillinger:

Det reiser seg noen etiske problemstillinger når man velger ut en brukergruppe som grunnlag for kommunenes inntektssystem, samtidig som man unnlater andre brukergrupper som har betydelige behov for pleie- og omsorgstjenester for samme registrering. I små kommuner kan enkeltbrukere med omfattende tjenester ha stor betydning for kommuneøkonomien. Dette kan eksempelvis være tjenester til trafikkskadde, ALS, rus og psykiatri. Man kan åpne for flere register med diagnosegrupper som kompenseres, men dette anbefales ikke da det er svært ressurskrevende for kommunene å holde et slikt register ved like, i tillegg til de etiske problemstillingene ved å ha et register over personer knyttet til diagnose. Alternativt kan man avvikle diagnoseregister og kompensere for tjenesteomfang uavhengig av diagnose. Dette er allerede en etablert praksis i toppfinansieringsordningen, og man kan justere denne ordningen slik at kommunal sektor samlet sett fortsatt får dekket utgiftene sine. Man kan eksempelvis redusere innslagspunktet for finansieringen og dele utgiftene mer likt mellom kommunene og staten. I dag er det slik at staten dekker 80 % av direkte lønnsutgifter utover innslagspunktet. Vår erfaring er at dette reduserer kommunenes innsats i å søke å redusere utgiftene på de dyreste tjenestene. De velger da å bruke omstillingsressursene på andre områder som gir større innsparinger i kommunekassen. En endring av toppfinansieringsordningen bør utredes før man gjør eventuelle endringer som skissert over.

https://www.regjeringen.no/contentassets/b951783475ad47caa7e29952c5cfdcf/rapport_psykisk_uviklingshemmede_i_inntektssystemet.pdf